

мационной политике государства. До сих пор средства массовой информации не переориентированы на пропаганду семейных ценностей, позитивного восприятия семей с двумя-тремя детьми.

В республике необходимо систематически изучать тенденции рождаемости населения республики. В этих целях необходимо проводить социально-демографические обследования, сле-

дить за изменением потребности населения в детях. Необходима разработка Концепции демографической политики и соответствующие ей Программы демографического развития Узбекистана и ее регионов должны опираться на научно обоснованные выводы, а меры стабилизации рождаемости должны разрабатываться на основе углубленных исследований демографических исследований.

Источники и список литературы:

1. Population Division of the Department of Economic and Social Affairs of the United Nations Secretariat, World Population Prospects: The 2008 Revision [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://esa.un.org/unpp>
2. Вишневский А.Г. Избранные демографические труды. Т.1. Демографическая теория и демографическая история. М., Наука, 2005: 3-214. Концепции естественной рождаемости, предложенной в 1961 г. французским демографом Луи Анри.
3. Антонов, А.И. Социология семьи [Текст] / А.И. Антонов, В.М. Медков. – М.: Изд-во Международного университета бизнеса и управления, 1996. – 304 с
4. Антонов, А.И. Динамика населения России в XXI веке и приоритеты демографической политики [Текст] / А.И. Антонов, В.А. Борисов. – М.: Ключ-С, 2006. – 192 с
5. Вишневский, А.Г. Избранные демографические труды [Электронный ресурс] / А.Г. Вишневский. – М.: Наука, 2005. – Режим доступа: <http://www.demoscope.ru/weekly/knigi/vishnevskij/tom1.pdf>.
6. Вишневский, А.Г. Цивилизация, культура и демография [Текст] / А.Г.
7. Вишневский // Общественные науки и современность. – 2011. – № 2. – С. 57-76. Демографическая модернизация России: 1900–2000 [Текст] / под ред.
8. А.Г. Вишневского. – М.: Новое издательство, 2006. – 601 с. Население России 2008 [Текст] Шестнадцатый ежегодный демографический доклад / отв. ред. А.Г. Вишневский; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М.: Изд. дом Гос. ун-та – Высшей школы экономики, 2010. – 352 с
9. Государственная политика вывода России из демографического кризиса [Текст] / под ред. С.С. Сулакшина. – М., 2007. – 888 с.
10. Антонов А.И., Сорокин С.А. Указ.соч. стр 99.

АҲОЛИНИНГ ИШ БИЛАН БАНДЛИК ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ ВА ОМИЛЛАРИ

Файзиева Дилафруз Шухратовна -

ТДИУ “Макроиқтисодий таҳлил ва прогнозлаштириш”
кафедраси катта ўқитувчиси

Аннотация: Ушбу мақолада меҳнат ресурсларидан фойдаланиш кўп жиҳатдан ижтимоий омилларнинг таъсирига: аҳолининг турмуш даражаси ва сифати, ишчиларнинг аксарияти томонидан баҳам кўриладиган умумжаҳон миқёсидаги маданий қадриятларнинг мавжудлиги, мамлакатда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш даражаси, аҳолининг билим даражаси ва бошқаларга боғлиқлиги ёритилган.

Асосий тушунчалар: Демографик омил, демографик жараён, ишчи кучи бандлиги, бандлик сиёсати, меҳнат ресурслари, ички омиллар, ишга жалб қилиш механизми.

ОСОБЕННОСТИ И ФАКТОРЫ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ

Файзиева Дилафруз Шухратовна -

Старший преподаватель кафедры “Макроэкономического
анализа и прогнозирования” ТГЭУ

Аннотация: В статье объясняется, что на использование трудовых ресурсов во многом влияют социальные факторы: уровень и качество жизни, наличие глобальных культурных ценностей, разделяемых большинством работников, уровень защиты прав человека в стране, образование и более.

Основные понятия: Демографический фактор, демографический процесс, занятость рабочей силы, политика занятости, трудовые ресурсы, внутренние факторы, механизм найма.

FEATURES AND FACTORS OF INCREASING THE LEVEL OF EMPLOYMENT OF VIOLENCE

Fayzieva Dilafruz Shuxratovna -

Senior Lecturer, “Department of Macroeconomic
Analysis and Forecasting” TSUE

Annotation: This article explains that the use of labor resources is largely influenced by social factors: the level and quality of life, the presence of global cultural values shared by the majority of workers, the level of human rights protection in the country, education and more.

Basic concepts: Demographic factor, demographic process, labor force employment, employment policy, labor resources, internal factors, recruitment mechanism.

Кириш. Сўнгги йилларда ишсизлик масаласи глобал муаммолардан биридир. Дунёда рўй берган иқтисодий инқирозлар таъсири ҳар бир мамлакат иқтисодиётига, шу ўринда меҳнат бозори ҳолатига бевосита таъсир этмоқда. Бундай вазиятда мамлакатдаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиш шароитига мос иш билан бандликнинг демографик жиҳатларини жорий этиш муҳим масалалардан бири ҳисобланади. Иш билан бандлик даражасининг демографик жиҳатлари муаммосини янада юмшатиш, аҳолининг ижтимоий-ҳимояга муҳтож қатламлари учун иш ўринлари кўпайтириш уларга даромад манбаини яратиш ва малакасини ошириб боришга имконият яратади.

Ҳозирги кунда меҳнат ресурсларидан фойдаланишда бир нечта гуруҳ омилларига демографик омилни киритишимиз мақсадга мувофиқ бўлади. Чунки демографик вазият ва жараёнлар мамлакатдаги иқтисодий тараққиёт омили бўлиб ҳисобланади. Демографик жараён бу ўз навбатида, аҳолининг кўпайишига, унинг ёши-жинси таркиби, туғилиш, ўлим, никоҳдан ўтиш, аҳолининг миграцион оқимдаги ўзгаришларга бевосита таъсир кўрсатадиган ҳар қандай ҳодисанинг вақт ва маконда ривожланишини акс эттирувчи ҳодисалар мажмуи ҳисобланади. Айниқса, демографик жараёнларнинг бандлик кўрсаткичларига таъсирини башоратлаш эса келажакдаги иш билан бандлик сиёсатини аниқлаш имконини беради, деб ҳисоблаймиз.

Шубҳасиз, ишчи кучи бандлигини ривожлантиришнинг энг муҳим тенденциялари ташқи омилларнинг таъсири билан боғлиқ, аммо уларни бошқариш имкониятлари объектив равишда чекланган. Бу нафақат ишбилармон доиралар вакилларига, балки ҳудуддаги давлат органларига ҳам тегишли. Бундай шароитда самарали назорат ҳаракати ички омилларга асосланган бўлиши керак, улар назорат объектининг ўзига хос хусусиятларига кўра ушбу жараённинг икки асосий иштирокчилари - давлат органлари ва иш берувчиларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда фарқланиши керак.

Ҳудудий даражада меҳнат билан бандликни бошқаришнинг давлат органлари нуқтаи назаридан асосий ички омиллари қуйидагилар:

- 1) меҳнат ресурсларини бошқаришнинг ҳудудий органлари тизимининг хусусиятлари;
- 2) ҳудудий меҳнат бозорида талаб ва таклифнинг ўзига хос хусусиятлари;
- 3) кадрлар малакасини ошириш, касбий тайёргарлик ва қайта тайёрлаш тизимининг хусусиятлари ва бошқалар.

Меҳнат ресурсларидан фойдаланишни бошқариш бўйича ҳудудий органлар тизимининг ўзига хос хусусиятлари эса қуйидагиларни ўз ичига олади:

- меҳнат ва бандлик соҳасида ҳудудий сиёсатни олиб боришда нисбий мустақиллик;

- иш билан бандликни бошқариш тизимини ривожлантириш, бунинг натижасида бир қатор ваколатлар ва функциялар маркази даражадан ҳудудий ва маҳаллий даражаларга ўтказилиши;

- меҳнатни бошқариш тизимида нодавлат иштирокчиларнинг сони ва ролини кучайтириш ва бошқалар.

Юқоридаги фикрлардан хулоса қилган ҳолда биз иш билан бандликни даражасини оширишнинг омиллари таснифини таклиф қилиш имконига эга бўламиз (1-расм). Ҳудудлар аҳолисининг иш билан бандлигини оширишга таъсир этувчи омилларни икки ташқи ва ички гуруҳга бўлиш мумкин.

- ташқи омиллар қаторига сиёсий, иқтисодий, технологик (инновацион), ижтимоий ва демографик омиллар;

- ички омилларни меҳнатдан фойдаланишни бошқаришда икки асосий иштирокчиларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда фарқлаш зарур: ҳудудий бошқарув органлари тарафидан ва иш берувчилар тарафидан;

а) ҳудудий даражада иш билан бандликни бошқариш ҳудудий бошқарув органлари нуқтаи назаридан асосий ички омиллар қуйидагилардир: меҳнат бандлигини бошқариш органларининг хусусиятлари, ҳудудий меҳнат бозорида талаб ва таклифнинг ўзига хос хусусиятлари, кадрлар малакасини ошириш, касбий тайёргарлик ва қайта тайёрлаш тизимининг хусусиятлари;

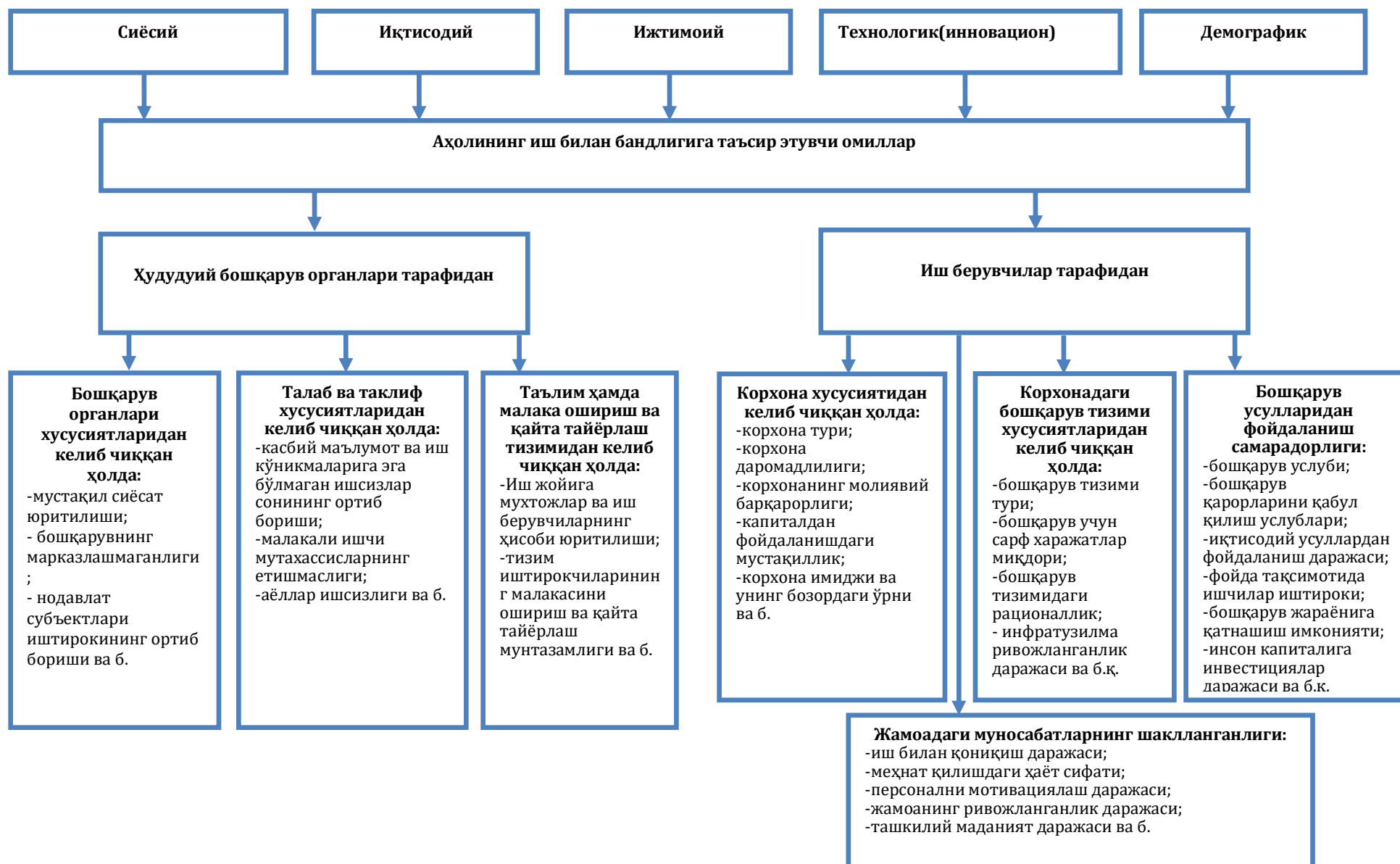
б) иш берувчилар нуқтаи назаридан меҳнат ресурсларидан фойдаланишга корхона хусусиятлари энг катта таъсир кўрсатади.

Мавзуга оид адабиётлар таҳлили.

Шунингдек, етук иқтисодчи олимлардан И.М.Алиев, Н.А.Горелов, Л.О.Ильиналар ушбу тушунчага: “Иш билан бандлик ижтимоий-иқтисодий ҳодиса сифатида фуқароларнинг шахсий ва ижтимоий эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ ҳамда меҳнатдан даромад (иш ҳақи) келтирувчи ижтимоий фойдали меҳнат сифатида намоён бўлиши мумкин”[13] деб таъриф берганлар.

Тадқиқот методологияси. Кадрлар малакасини ошириш, касбий тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизимининг хусусиятлари. Маълумки таркиби жиҳатидан ҳудудий даражада ишлайдиган кадрларнинг малакасини ошириш, касбий тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизими турлича. Унинг вакиллари орасида бизнес мактаблари, маслаҳат агентликлари, давлат ва нодавлат олий касб таълими муассасалари, иш билан таъминлашга кўмаклашиш давлат муассасалари, рекрутинг ва бошқалар киради.

ДЕМОГРАФИЯ ВА МЕҲНАТ ИҚТИСОДИЁТИ

1-расм. Аҳолининг иш билан бандлигига таъсир этувчи омиллар

Манба: Тадқиқотчининг илмий изланишлари асосида тузилган

Иш берувчилар нуқтаи назаридан меҳнат ресурсларидан фойдаланишга қуйидаги омиллар энг катта таъсир кўрсатади:

- 1) корхона (ташкilot)нинг ўзига хос хусусиятлари;
- 2) бошқариш усуллариинг хусусиятлари;
- 3) жамоада ижтимоий ва меҳнат муносабатларининг хусусиятлари;
- 4) менежмент ташкилий тузилишининг хусусиятлари.

Корхона (ташкilot) хусусиятлари. Корхона (ташкilot) иқтисодий фаолият субъекти сифатида қуйидаги асосий хусусиятларга эга: фаолият соҳаси, мулкчилик шакли, ташкилий-ҳуқуқий шакли, маҳсулот-тематик портфелининг кенглиги, ишлаб чиқариш жараёнининг табиати ва шакли, ҳажми. Иш билан бандликни бошқариш тизими умуман корхонани (ташкilotни) бошқариш тизимининг ажралмас қисми бўлганлиги сабабли унинг самарадорлигини якуний натижалари бўйича баҳолаш мумкин. Бундай ҳолда нафақат умумий иқтисодий, балки корхонанинг молиявий натижалари, биринчи навбатда, молиявий барқарорлик ва тўлов қобилиятининг эришилган даражаси ҳам ҳисобга олиниши керак.

Таҳлил ва натижалар. Натижада рақобатбардошлик учун курашнинг кучайганлиги шароитида корхонада меҳнатга таъсир кўрсатадиган энг муҳим ички омил бу унинг имиджи – корхонанинг ўзи ва унинг маҳсулотлари (хизматлари) тўғрисидаги жамоатчилик фикрини акс эттирувчи хусусиятлигини кўриш мумкин.

Айниқса, иш билан бандлик соҳасида давлат сиёсатини ишлаб чиқишда меҳнат бозорини концептуал жиҳатдан тушуниш муҳим аҳамиятга эга. Меҳнат бозорини тор маънода тушуниш асосан, рўйхатга олинган ишсизларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва ишга жойлаштиришга йўналтирилган тор сиёсатни ҳам кўзда тутати. Бу сиёсат фойдали, аммо у ишсизларнинг макро-иқтисодий муаммоларини ҳал этмайди. Меҳнат бозорини кенг маънода тушуниш барча иш ўринлари тизими (банд ва вакант иш жойларни)ни қўллаб-қувватлаш ва кенгайтириш, иш билан бандликни кўпайтириш ва рағбатлантириш шу йўл билан ишсизлик муаммосини ҳал этиш сиёсатини кўзда тутати. Бундай сиёсат ўз навбатида, сезиларли катта харажатларни, давлат ҳокимияти органларининг масъулиятини талаб қилади.

Худудлар аҳолиси иш билан бандлиги даражасини янада оширишда аҳолининг иқтисодий эҳтиёжманд қатламларининг иш билан бандлигини таъминлаш механизмининг илмий назарий асослари учун диссертация ишида аҳолининг де-

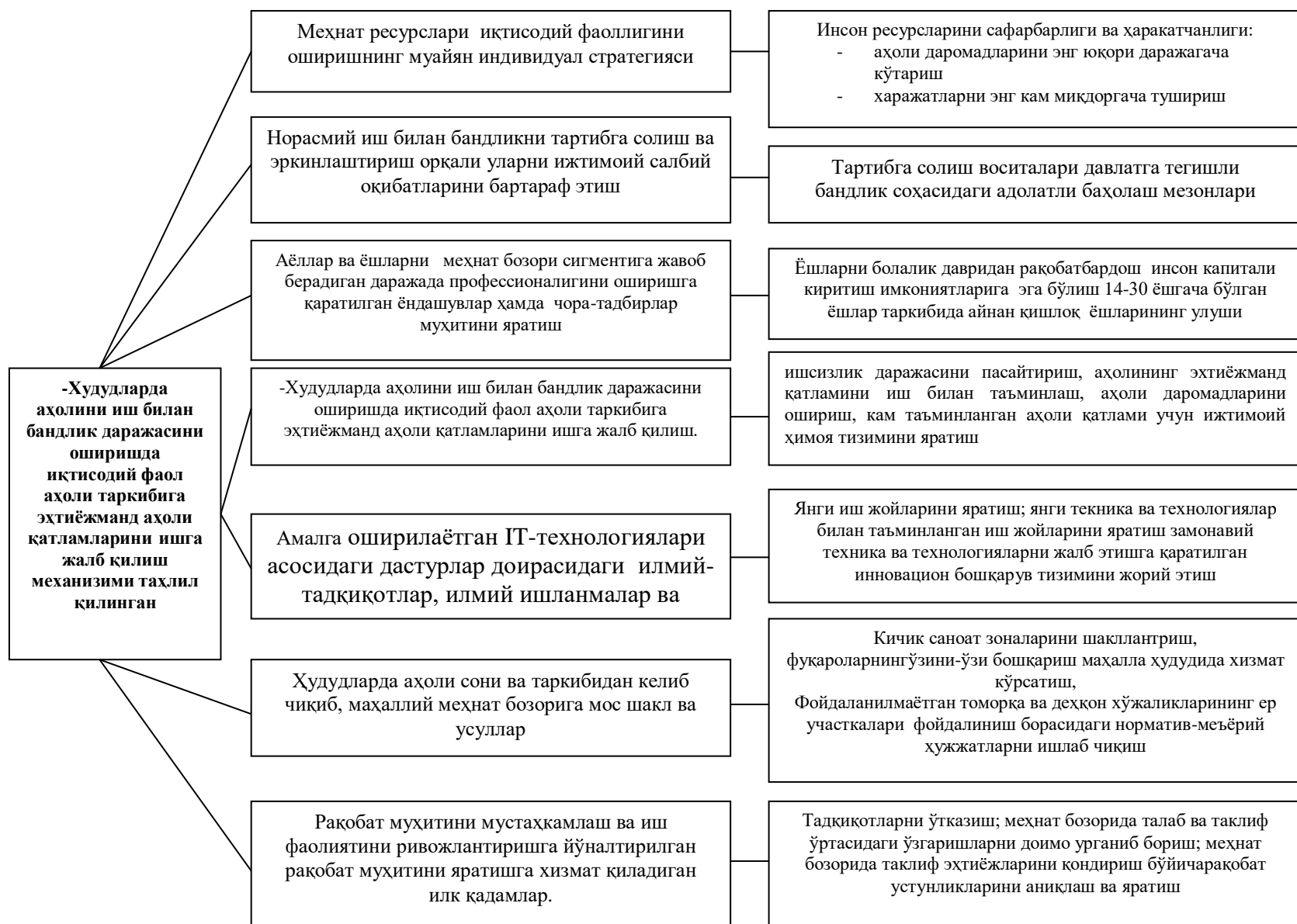
мографик жиҳатлари ва иш билан бандлик даражасини янада ошириш бўйича асосий элементлари биз томондан аниқланди ва амалиётга тавсия қилинади (2-расм).

1. Меҳнат ресурслари иқтисодий фаоллигини оширишнинг муайян индивидуал ёндашуви, яъни мазкур элементнинг таркибий қисми инсон ресурслари сафарбарлиги ва ҳаракатчанлиги бўлса, бу йўналиш ўз навбатида, аҳоли даромадларини энг юқори даражагача кўтариш ҳамда харажатларни энг кам миқдоргача тушириш кўрсаткичларидан иборат бўлади.

2. Мамлакатда аҳоли сонининг тез суръатлар билан ўсишининг Марказий Осиё мамлакатлари ўртасидаги ўзига хослиги ўз-ўзидан норасмий иш билан бандлик сиёсатини тартибга солиш ва уни эркинлаштириш орқали уларни ижтимоий салбий оқибатларини бартараф этишни тартибга солиш воситалари бўлган давлатга тегишли иш билан бандлик соҳасидаги адолатли баҳолаш мезонлари орқали амалга ошириш зарур. Чунки аҳолининг иш билан бандлиги даражасини ошириш билан барча тегишли ҳужжатларнинг мажмуида айнан адолатли баҳолаш мезонларига устуворлик берилади.

3. Аёллар ва ёшларни меҳнат бозори сегментига жавоб берадиган даражада профессионалигини оширишга қаратилган ёндашувлар ҳамда чора-тадбирлар муҳитини яратишда таълим тизимида касб-хунар тизими мавқеининг тушиши, айниқса, мазкур таълим тизимига таклифнинг кескин даражада камайиши ўз навбатида, ёшлар меҳнат бозорида мисли кўрилмаган даражада муаммоларни олиб келди. Шу муносабат билан тадқиқот ишида янгидан шаклланиб келаётган касб-хунар таълим тизимида айнан ёшларнинг меҳнат бозори сегментига жавоб берадиган даражада профессионалигини оширишга қаратилган ёндашувлар ҳамда чора-тадбирлар муҳитини яратиш масаласини тавсия қилаёпмиз. Яъни бунда ёшларни болалик давридан рақобатбардош инсон капитали киритиш имкониятларига эга бўлиш 14-30 ёшгача бўлган ёшлар таркибида айнан қишлоқ ёшларининг улушини ошириш масаласи илгари сурилади.

4. Худудларда боқувчисини йўқотган аёллар ҳамда меҳнатга лаёқатли ёшгача бўлган меҳнат қилаётган ўсмирлар ижтимоий эҳтиёжманд қатлам вакиллари таркибига киритилиши мақсадга мувофиқдир.

2-расм. Худудларда аҳолини иш билан бандлик даражасини оширишда иқтисодий фаол аҳоли таркибига эҳтиёжманд аҳоли қатламларини ишга жалб қилиш механизми таҳлил қилинган

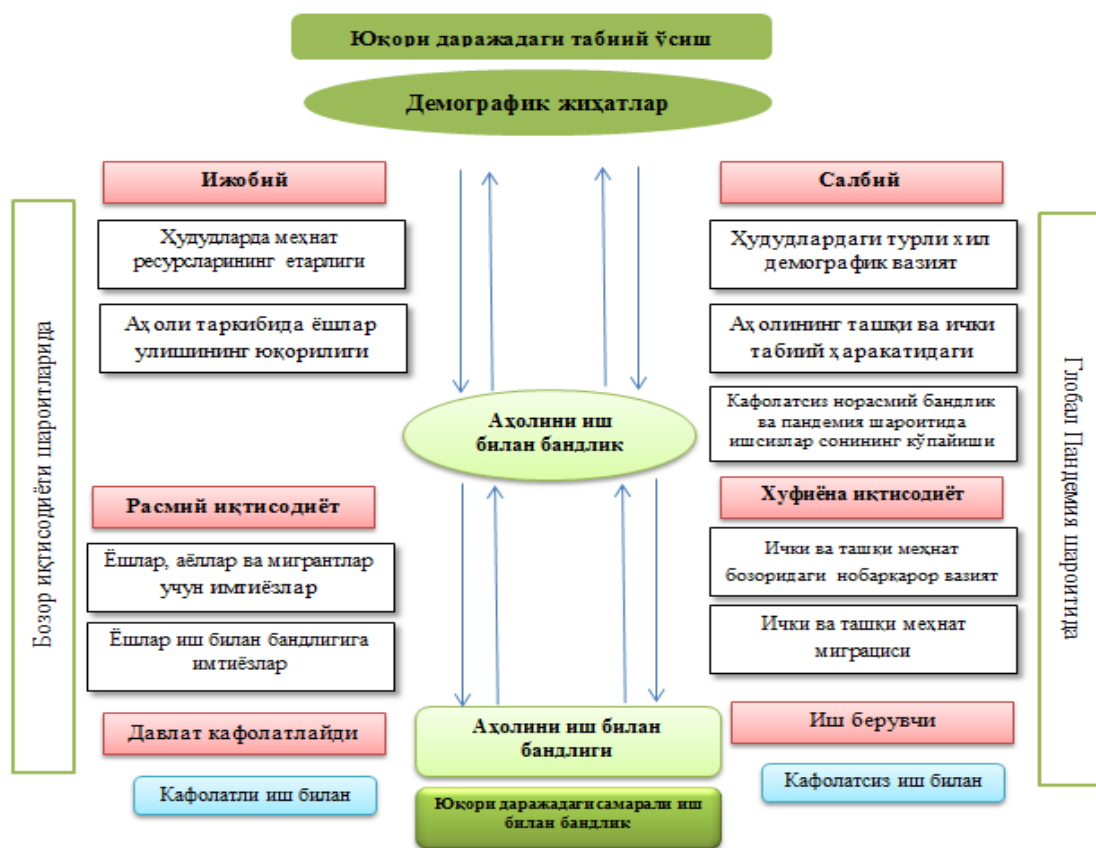
Манба: Муаллиф томонидан тузилган

Ҳозирги янги ислохотлар даврида ишсизлик даражасини пасайтириш аҳолининг эҳтиёжманд қатламини иш билан таъминлаш, аҳоли даромадларини ошириш, пенсия таъминоти, кам таъминланган аҳоли қатлами учун ижтимоий ҳимоя тизими, аҳолининг уй-жой билан таъминланиши каби масалаларни ҳал этиш вазифасини юклайди.

5. XXI аср, ахборт асри глобаллашув жараёнларининг кескинлашуви ўз навбатида ИТ-технологиялари асосидаги дастурлар доирасида илмий-тадқиқотлар, илмий ишланмалар ва ғоялар натижасида мамлакат тараққиёти учун зарур бўлган тармоқ ва соҳаларда янги техника ва технологиялар билан таъминланган иш жойларини яратиш, замонавий техника ва техноло-

гияларни жалб этишга қаратилган инновацион бошқарув тизимини жорий этиш. Мазкур йўналишнинг ижобий ҳал этилиши ўз навбатида, меҳнат ресурслари ортиқ ҳамда ер майдони кичик ҳудудлар иқтисодиётини ривожлантириш учун имкониятлар яратади.

6. Ўзбекистон Республикасида ҳудудлар аҳолиси сони ва таркибидаги ўзига хос хусусиятлар, ҳудудларнинг географик жойлашиши ва табиий ресурсларнинг мавжудлигидан келиб чиқиб, яъни ҳар бир ҳудуд маҳаллий меҳнат бозорига мос шакл ва усулларни қўллашни тақозо этади. Албатта, ҳозирги кунда яратилаётган эркин иқтисодий ҳудудлар ва кичик саноат зоналари ҳудудлар иқтисодий имкониятларини оширишга етарлича ҳисса қўшаётгани йўқ.

3-Расм. Аҳолини иш билан бандлик даражасини ошириш бўйича таклифлар

Манба: Муаллиф ишланмаси.

7. Бозор иқтисодиёти механизмни тартибга солувчи элементлардан бири бўлган иш фаолиятини ривожлантиришга йўналтирилган соғлом рақобат муҳитини яратиш ва мустақамлашга хизмат қиладиган илмий – тадқиқотларни ўтказиш, яъни демографик кўрсаткичларга эга ҳудудлар - Самарқанд, Фарғона, Қашқадарё ва Андижон вилоятларида аҳолини иш билан бандлик даражасини ошириш мақсадида меҳнат бозорида талаб ва таклиф ўртасидаги ўзгаришларни доимо ўрганиб бориш меҳнат бозорида таклиф эҳтиёжларини қондириш бўйича рақобат устунликларини аниқлаш ва яратиш орқали

аҳолининг демографик жиҳатлари ва иш билан бандлик даражасини ошириш механизмларининг асосини ташкил этади.

Биз таклиф этаётган мазкур механизмда аҳолини иш билан бандлик даражасини оширишнинг демографик жиҳатларининг икки ижобий ва салбий томони таҳлил қилинган. Аксарият илмий-тадқиқот ишларида тавсия этилаётган ғоя ёки илмий қарашларда муаллифларнинг бир томонлама ёндашувини кузатиш мумкин. Ҳозирги давр, ҳозирги шароитда барча соҳаларда фақат ютуқлар эмас, аксинча муаммолар сўралапти. Ўз-ўзидан савол туғилади.

Муаммони қандай аниқлаш мумкин. Айниқса, илмий-тадқиқот йўналишида муаммони фақат ижобий ва салбий томонларнинг қиёсий таҳлили орқали топиш мумкин. Шунинг учун ҳам мазкур илмий-тадқиқот ишида тавсия этилаётган механизм мавзу олдида қўйилган мақсаднинг илмийлигини ошириш ҳамда янада аниқ натижага эришиш учун икки томонлама қиёсий таҳлиллар амалга оширилди (3-расм)

Хулоса ва таклифлар. Хулоса қилиб айтганда, республикада кейинги йилларда меҳнат бозорини ўрганиш ҳамда мавжуд вазиятдан келиб чиққан ҳолда иш билан бандлик масалалари юзасидан қатор мақсадли тадбирлар амалга оширилмоқда. Шу боис мамлакат миқёсида аҳоли ва меҳнат ресурсларининг жойлашиш хусу-

сиятларини ўрганиш ва шу асосда тегишли хулосалар бериш муҳим аҳамият касб этиб, у ҳудудий меҳнат бозори фаолиятини янада яхшилаш билан бир қаторда ҳудудларнинг ижтимоий-иқтисодий юксалишига замин ҳозирлайди. Шунингдек Иқтисодиётнинг норасмий секторида меҳнат қилаётган ҳамда даромад олаётган аҳоли қатлами учун аҳолининг эҳтиёжманд қатлами мақомини бериш талаб этилади. Бундан ташқари бизнингча, кўп фарзандли оилалар (ойлик даромади белгиланган миқдордан кам бўлган ҳолда), боқувчисини йўқотган аёллар ҳамда меҳнатга лаёқатли ёшгача бўлган меҳнат қилаётган ўсмирлар ижтимоий эҳтиёжманд қатлам вакилларига киритилиши мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Манба ва адабиётлар рўйхати.

1. Экономика труда. В 2 ч. Часть 1 : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / И. М. Алиев, Н. А. Горелов, Л. О. Ильина. — 3-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2016. — 74 с.
2. Меҳнат иқтисодиёти: Назария ва амалиёт / Дарслик. Академик Қ.Х.Абдурахмонов. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси «FAN» нашриёт давлат корхонаси, Т.: 2019. – 592 б.
3. Меҳнат муҳофазаси – янги хизматлар / Янгиликлар: Бандлик. Меҳнат муҳофазаси. Миграция. (1-15 май 2017й.) //Меҳнат муҳофазаси ва бандлик Республика илмий маркази нашриёти. <https://mehnat.uz>. – 5б.
4. Иқтисодиёт фани ва таълимда янги анъаналар. 1 Боб: XXI асрда меҳнат: янги анъаналар, ижтимоий ўлчов, инновацион ривожланиш / К.Х. Абдурахмонов ва муаллифлар жамоаси. –Тошкент нашр.: Г.В. Плеханов номидаги РИУнинг Тошкент филиали. -2017. –б. 50-54.
5. Иқтисодий фан ва таълимда янги анъаналар. 6 Боб: Глобаллаштириш шароитларида демографик муаммолар ва уларнинг асоратлари / А.А. Кобулова муаллифлар жамоаси. – Тошкент нашр.: Г.В.Плехановномидаги РИУ Тошкент филиали. -2017. – 170-173 б.
6. Иқтисодий фан ва таълимда янги тенденциялар. 3 Боб: Миллий иқтисодий тизим ривожининг замонавий хусусиятлари ва муаммолари/ Ш.Г.Йўлдошева муаллифлар жамоаси. –Тошкент нашр.: Г.В. Плеханов номидаги РИУ Тошкент филиали. -2017. –б. 109-112.
7. Каримова Д., Цхай Л., Ўзбекистон ижтимоий-иқтисодий ривожининг демографик нуқтаи назарлари, «ДемоскопWeekly» 2014, №583-584, demoscope.ru/weekly/2014/0583/analit04.php
8. Мактабгача таълим инсон ривожининг омили сифатида. Иқтисодий тадқиқотлар маркази маърузаси. - 2017. www.cer.uz.
9. Народонаселение мира в 2018 году. Фонд Организации Объединенных Наций в области народонаселения 605 ThirdAvenueNewYork, NY 10158 Тел.: +1 212 297 5000 [@UNFPA](http://www.unfpa.org).
10. Исследование о природе и причинах богатства народов/Адам Смит; (пер.сангл.П.Клюкина). — Москва: Эксмо, 2020.–1056 с.
11. Начало политической экономии и налогового облажения/ДевидРикардо:[пер.санг.; предисл. П.Клюкина].– Москва: Эксмо, 2016.–1040с.–(Великие экономисты).
12. Экономика труда: Конспект лекций: учебное пособие /А.И. Рофе.-Москва.: КНОРУС, 2017. с. 90.
13. Экономика труда : учебник и практикум для академического бакалавриата / Ю. Г. Одегов, Г. Г. Руденко. — 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2019. — 89 с. (387с.)

АҲОЛИНИ РҲҲАТГА ОЛИШНИНГ ЯНГИ ЁНДАШУВЛАРИ

Тула Нодирбек Баходир ўгли -
Давлат статистика қўмитаси ҳузуридаги
Кадрлар малакасини ошириш ва
статистик тадқиқотлар институти докторанти

Аннотация. Мақолада аҳолини рўйхатга олишнинг самарадорлиги ва сифатини ошириш усуллари муҳокама қилинган. Рақамли технологиялар, хусусан, географик ахборот тизими (ГАТ) ва Интернет рўйхатидан фойдаланган ҳолда аҳолини рўйхатга олишни ўтказиш таҳлили олиб борилмоқда. Аҳолини рўйхатга олишда рақамли технологиялардан фойдаланишнинг бир нечта вариантлари кўриб чиқилган. Мақоланинг сўнгида аҳолини рўйхатдан ўтказишни такомиллаштириш бўйича хулосалар ва тавсиялар берилган, хусусан рақамли технологияларда фойдаланишнинг афзаллиги қайд этилган.

Калит сўзлар: рўйхатга олиш, аҳоли, интернет, рўйхатдан ўтиш, рўйхатдан ўтказувчилар, статистика, рақамли технологиялар, самарадорлик.